

Landschap windturbines Kampen

Onderwerp: Landschappelijke analyse en beoordeling impact nieuwe windturbines Kampen

Projectnummer: 51000573 / 361837

Datum: 19-11-2021

1 Inleiding

Voorliggende notitie beschrijft relevante landschappelijke en cultuurhistorische kenmerken en aspecten, in relatie tot de beoogde locatie voor 2 nieuwe windturbines op bedrijventerreinen Haatland en Zuiderzeehaven (locatie IJsselDelta Terminal (IJDT) en RWZI) in Kampen zoals hieronder weergegeven. Op dit bedrijventerrein zijn al vier windturbines aanwezig.

Voor windturbines geldt, dat met name de visuele impact op het landschap (en de landschapsbeleving) groot kan zijn. Niet alleen in de directe, maar ook in de bredere omgeving. Met visualisaties (integraal opgenomen in bijlage 1 achter deze notitie) is deze ruimtelijk-visuele impact voor de beoogde 2 windturbines in beeld gebracht. Hieruit blijkt, dat de impact zich in dit geval beperkt tot de noord- en oostzijde van Kampen: Kampereiland, de IJssel en Grafhorst. Het landschap ten zuiden van Kampen is in deze notitie dan ook buiten beschouwing gelaten.

Opbouw notitie

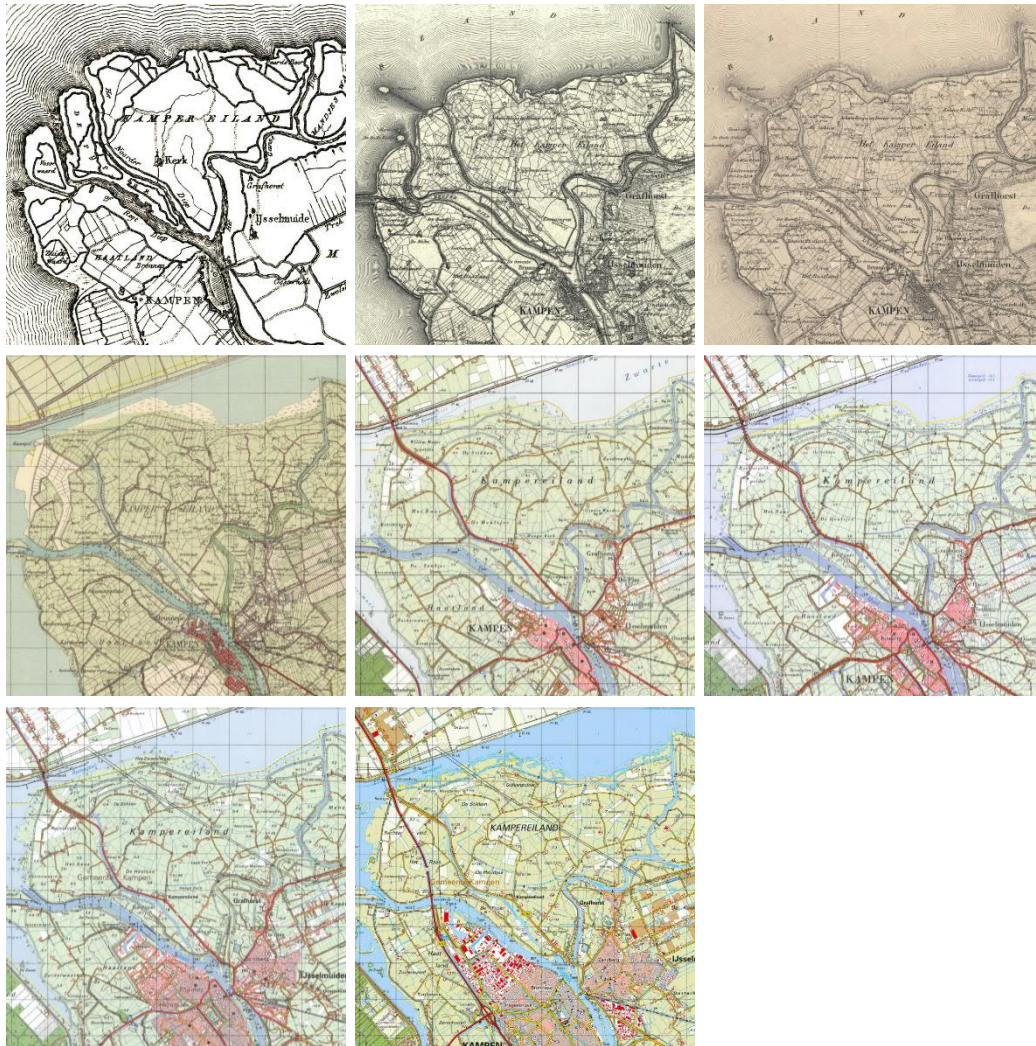
De beschrijving start in H1 met de karakteristieken van het huidige landschap: hoe is het huidige landschap ontstaan, welke structuur kent het en uit welke landschapselementen is het landschap opgebouwd? Het gaat hierbij niet om een volledige landschappelijke beschrijving, maar om het neerzetten van een kenschets van het landschap, relevant in relatie tot de windturbines.

In H2 zijn de relevante provinciale en gemeentelijke beleidsdocumenten samengevat. In H3 is vervolgens een beoordeling beschreven van de impact van de beoogde windturbines op het landschap en de kernwaarden van het landschap, aan de hand van genoemde visualisaties.

2 Landschapskarakteristiek

2.1 Historie

Onderstaande historische kaartreeks geeft de ontstaansgeschiedenis van het landschap rondom Kampen weer. Zichtbaar is de positie van Kampen als belangrijk historisch centrum aan de IJssel, dé vroegere handelsroute tussen Zuiderzee en Rijn. Ook herkenbaar is het Kampereiland, dat voorheen bestond uit de drie eilanden Kattenwaard, Raas-Pijperstaart en Binneneiland. Het Rechterdiep en het Noorddiep vormden de scheiding tussen deze eilanden. In de 20e eeuw is het Rechterdiep gedempt en het Noorddiep bij de IJssel afgesloten en ontstond de huidige vorm van het Kampereiland.

Historische kaartreeks: 1840-1880-1930, 1950-1965-1980, 2000-2020

2.2 Nationaal Landschap IJsseldelta

Kampen ligt aan de rand van het nationaal landschap IJsseldelta, waar Kampereiland onderdeel van uitmaakt. De IJsseldelta is één van de twintig Nationale Landschappen van Nederland, zoals hiernaast weergegeven. Dit gebied, waar vroeger de rivier zijn weg zocht naar de Zuiderzee, wordt gekenmerkt door hoge terpen, bloemrijke uiterwaarden en oude steden, zoals Hanzestad Kampen.

Specifiek voor Kampereiland geldt, dat zich hier een aantal karakteristieke en voor Nederland unieke Kampereilandse terpboerderijen bevinden. De boerderijen op terpen gaven, samen met de hoog opgaande erfbeplanting, enig reliëf aan het open en vlakke landschap.

2.3 Landschapskarakteristiek

De beoogde locaties van de nieuwe windturbines bevinden zich op een bedrijventerrein aan de noordwestzijde van Kampen, gelegen tussen de IJssel en de N50. Op dit terrein zijn op dit moment al 4 windturbines aanwezig met een ashoogte van 110m en een rotordiameter van 82m.

Voor de beoordeling van de impact van de beoogde nieuwe windturbines op het omringende landschap, zijn drie landschappelijke eenheden van belang:

- Het Kampereiland. Dit gebied bestaat uit een open en grootschalig agrarisch weidelandschap. Gekenmerkt door een onregelmatige verkaveling waarin de erven met erfbeplanting als losse elementen in de openheid gerangschikt zijn. De oudere erven liggen hierbij vaak op hoger gelegen terpen;
- Kampen aan de IJssel. Kampen kent een rijke geschiedenis die teruggaat naar rond 1150. In de Middeleeuwen was Kampen een belangrijke en machtige stad aan de drukbevaren handelsroute tussen de Zuiderzee en de Rijn. Het werd ook wel aangeduid als 'het Rotterdam van de Middeleeuwen'. Het historische centrum van Kampen, dat nog steeds als karakteristiek waterfront langs de IJssel ligt, herinnert aan deze welvarende tijd;
- Het rivierenlandschap en oeverwalontginningslandschap. Het rivierenlandschap van de IJssel kenmerkt zich door een grote afwisseling: open uiterwaarden met groene elementen, dijken, oude rivierarmen, oeverwallen en reliëf. De dijken liggen daarbij als hoger gelegen beeldbepalend element in het open landschap. Aan deze dijken bevindt zich een schakeling van dorpen, bebouwing, beplanting, kolken, weides en akkers. In relatie tot de beoogde windturbines is hierbij met name de beleving vanuit Grafhorst van belang, als één van de (historische) plaatsen langs zo'n dijk, vanuit waar er een vergezicht is over het omringende landschap.

Provincie Overijssel heeft in haar catalogus gebiedskenmerken alle landschappen in de provincie uitgebreid beschreven. Daarom verwijzen wij hier voor een verdere beschrijving van de karakteristieken van bovenstaande landschapseenheden naar paragraaf 3.1.1.

3 Beleid

3.1 Provincie

Provincie Overijssel heeft in de Omgevingsvisie haar visie op de ruimte in Overijssel geschetst. In de Omgevingsverordening staan de regels die bij deze plannen en ideeën gelden.

Ten aanzien van windenergie staat in de Omgevingsvisie dat de beoogde locaties voor de nieuwe windturbines vallen in een 'gebied met ruimte voor windenergie onder voorwaarden. Hierbij wordt genoemd dat:

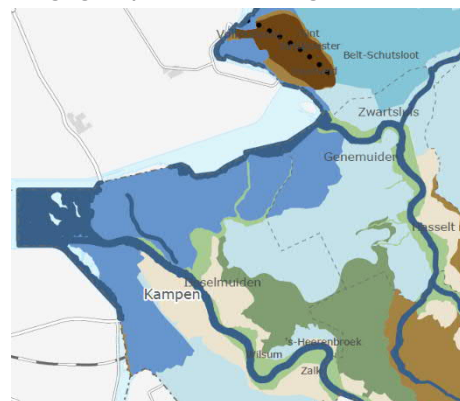
- de locatiekeuze en het ontwerp voor alle initiatieven voor windenergie passend moet zijn bij de gebiedskenmerken (zie 3.1.1 hieronder);
- de plaatsing van windturbines op lokaal niveau afgewogen moet worden, vanwege de impact op de omgeving;
- vanuit de optiek van rendement de beste kansen voor wind in het noorden en noordwesten van de provincie liggen (daar waait het het hardst).

3.1.1 Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel

In de Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel 2018 staan de kwaliteiten van alle landschappen die in Overijssel van betekenis zijn. De gebiedskenmerken zijn hierin gegroepeerd in vier lagen: de natuurlijke laag, de laag van het agrarisch cultuurlandschap, de stedelijke laag en de laag van de beleving. Hieronder is per laag de kaartuitsnede weergegeven en puntsgewijs samengevat welke kenmerken en ambities van belang zijn.

Natuurlijke laag: zeeleigebied en randmeren

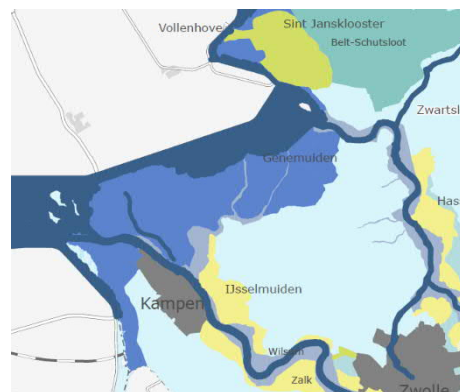
- overgangsbied van zoetwaterdelta rivieren en Zuiderzeekust.
- vóór de bedijking een dynamisch open gebied met stevige kleiondergrond.
- ambitie: stoerheid en het open karakter bewaren en versterken.

Laag van het agrarisch cultuurlandschap: zeeleilandschap en rivierenlandschap

Rivierenlandschap:

- wegdorpen op oeverwallen en steden aan de rivier;
- dynamisch landschap met samenhang tussen rivier, dijken, uiterwaarden en natuurlijk reliëf;
- diversiteit aan functies (water, verdediging, vervoer, handel, natuur);
- verdedigingswerken: IJsselline;
- dijk als scherpe grens en markant ruimtelijk element, in combinatie met concentraties van bebouwing en beplanting;
- ambitie: contrasten beleefbaar maken, nieuwe bebouwing bouwt voort op bestaande structuur.

Zeekleilandschap:

- open landschap met verspreid liggende terperven op het Kampereiland;
- het Kampereiland is al eeuwenlang in cultuur en nog steeds hoofdzakelijk als grasland in gebruik;
- ambitie: kwaliteit van grote open ruimtes met verspreide erven en subtiele reliëf in stand houden, hierbij ook aandacht voor de kwaliteit van de horizon (want vergezichten zijn hier beeldbepalend).

Stedelijke laag: bedrijventerrein aan autoweg, nabij historisch centrum Kampen

Waar de andere drie lagen betrekking hebben op het landschap rondom Kampen en de beoogde locatie voor de windturbines, heeft de stedelijke laag ook betrekking op de locatie zelf, op een bedrijventerrein. Daarnaast zijn binnen deze laag voor dit project het historische waterfront van Kampen en de karakteristieke bebouwing langs de dijk bij Grafhorst van belang.

Bedrijventerrein:

- monofunctionele werkgebieden met een 'no-nonsense' karakter;
- ambitie: vernieuwing en herstructurering waardoor o.a. de aansluiting op het landschap verbeterd.

Historisch centrum:

- vormt de functionele en emotionele kern van de stad Kampen;
- Kenmerkende compacte bebouwingsstructuur binnen (voormalige) omwalling;
- Karakteristiek waterfront aan de IJssel;
- ambitie: benutten van dit waterfront.

Grafhorst:

- Dijkdorp, als specifieke vorm van een wegdorp;
- Dorp oorspronkelijk als onderdeel van het agrarische cultuurlandschap, met contrast tussen de beslotenheid van het dorp en de openheid van het omringende landschap;
- Centrale weg, hier de dijk, als drager van de bebouwing;
- ambitie: elke kern zijn eigen identiteit, voortbouwend op karakteristieke structuur en ligging aan het landschap.

Laag van de beleving: donkerte Kampereiland en stadsfront Kampen

De laag van de beleving benut in dit studiegebied vooral de kwaliteiten van de andere drie lagen. Deze laag verbindt het stedelijke met het landelijke. Binnen deze laag speelt ook het erfgoed van de provincie een rol, waar het oude rivierfront van Kampen onderdeel van uitmaakt.

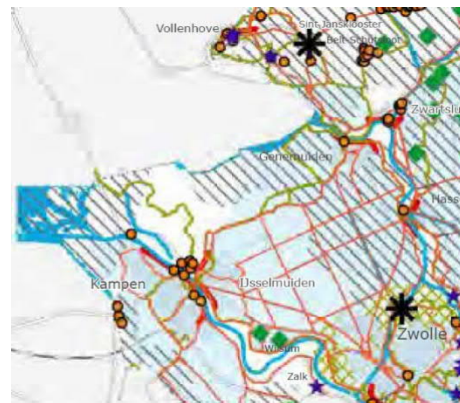
Algemene ambities binnen dit thema zijn om de beleving, betekenis en kwaliteit van de leefomgeving te versterken en cultuurhistorische waarden en gebiedskenmerken te behouden en zo veel mogelijk beleefd te laten worden.

Stadsfront Kampen:

- kwaliteit van het stadsfront aan het water is, dat een deel van de stad direct aan het landschap grenst:
 - o vrij zicht vanuit het landschap op de duidelijk gedefinieerde rand van het stedelijk gebied;
 - o vanuit de stad direct contact met het landschap.
- monumentale gebouwen bepalen het herkenbare front.

Donkerte Kampereiland:

- contrast tussen de lichte gebieden die een beeld geven van economische dynamiek en donkere gebieden die een indicatie geven van de 'buitengebieden' van Overijssel, zoals het grote landbouwgebied van Kampereiland;
- ambitie: donkerte behouden en waar mogelijk zelfs versterken.

Vanuit deze gebiedskenmerken heeft de provincie zeven kwaliteitsambities geformuleerd, die de koers bepalen van de gewenste sturing op kwaliteit. Van deze kwaliteitsambities zijn de volgende relevant voor dit project:

- **Voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen** (kwaliteitsambitie 2). De landbouw is beeldbepalend voor grote delen van Overijssel, zo ook op het Kampereiland. De karakteristieke structuren van wegen, waterlopen en erven die dit landschap vormen, dienen behouden en waar mogelijk versterkt te worden;
- **Zichtbaar en beleefbaar en mooi landschap** (kwaliteitsambitie 4). Een netwerk van paden, lanen, kanalen, dijken en markante hoogteverschillen verbindt dorpen en steden met de landschappelijke omgeving. Het accentueren en beleefbaar houden en maken van deze structuren is een belangrijke ambitie;
- **Het contrast tussen dynamische en luwe gebieden versterken (door het infrastructuurnetwerk)** (kwaliteitsambitie 5). Provincie Overijssel streeft naar een goed beleefbaar onderscheid tussen rust en drukte, waarbij in de steden sprake is van dynamiek en stapeling van functies, terwijl in de luwe landschappelijke gebieden rust regeert. Deze kwaliteitsambitie focust op het infrastructuurnetwerk, maar daarbinnen wordt stapeling van functies in stedelijk gebied genoemd, wat voor dit project relevant is;
- **Een continu en beleefbaar watersysteem als dragende structuur van Overijssel** (kwaliteitsambitie 6). Het watersysteem vormt een dragende structuur in het Overijsselse landschap. Vanaf of langs het water wordt het landschap beleefd door mensen die varen, rijden of lopen. Ook het stadsfront van Kampen aan de IJssel maakt onderdeel uit van deze beleving;
- **Sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel** (kwaliteitsambitie 7). Eén van deze ruimtelijke identiteiten wordt gevormd door het Kampereiland.

3.1.2 RES West-Overijssel

In de concept RES (Regionale Energie Strategie) West-Overijssel staat de ambitie beschreven van de regio West-Overijssel voor de grootschalige opwek van zonne- en windenergie in 2030. Deze concept RES wordt ingediend namens de Colleges van B&W van diverse gemeenten in West-Overijssel, waaronder gemeente Kampen, in samenwerking met de Besturen van de waterschappen in deze regio. In de RES worden 4 uitgangspunten integraal afgewogen:

Onder het 'hoekpunt' ruimtelijke kwaliteit worden daarbij drie uitgangspunten gehanteerd:

- het combineren van opgaven en meervoudig ruimtegebruik;
- aansluiten bij gebiedsspecifieke kenmerken (waaronder landschapstypologie);
- efficiënt koppelen van vraag en aanbod.

Het tweede en, in mindere mate, eerste uitgangspunt zijn hierbij relevant voor dit project. Voor wat betreft het derde uitgangspunt geldt, dat het waterschap onderzoekt of het mogelijk is een groot deel van de opgewekte elektriciteit te benutten voor de zuiveringsinstallatie. Dit heeft niet direct ruimtelijk-landschappelijke consequenties, maar zou wel betekenen dat de energie 'in het gebied' blijft.

3.2 Gemeente

In juli 2020 heeft het college van gemeente Kampen de 'bouwsteen energie (grootschalige opwek van energie) vastgesteld. Deze bouwsteen vormt het gemeentelijk kader voor ruimtelijke initiatieven, met name voor grootschalige opwek van energie, gerelateerd aan de ambitie om in 2035 energieneutraal te zijn. Het vormt de beleidsmatige basis voor de komende uitvoeringsacties.

In deze bouwsteen staat expliciet benoemd dat het voor de hand ligt om de ontwikkeling van windenergie te koppelen aan de transformerende kant van Kampen, langs de N50, gekoppeld aan bedrijventerreinen en de locaties waar al windturbines staan. Daarnaast wordt de zichtbaarheid van de nieuwe generatie (lees: hogere en grotere) windturbines op grote afstand benoemd als belangrijk argument voor concentratie van turbines.

3.2.1 Concept Omgevingsvisie

Gemeente Kampen heeft op dit moment een concept omgevingsvisie. Deze is gebaseerd op bestaand beleid en kan daarom als uitgangspunt gehanteerd worden. In deze omgevingsvisie kiest Gemeente Kampen drie kernwaarden als leidende principes. Eén van die kernwaarden is gebiedskarakteristieken, met daaronder 5 thema's:

De volgende thema's zijn daarbij van belang voor de beoogde realisatie van de twee windturbines:

- **Herkenbaar buitengebied** | Gebiedskarakteristieken van het buitengebied behouden en waar mogelijk versterken:
 - o de landschappelijke openheid van Kampereiland;
 - o het kleinschalige, gevarieerde en dynamische rivierenlandschap van IJssel, uiterwaarden, stroomruggen, oeverwallen, dijken en dijkdorpen.
- **Groen, verweving stad en landschap** | Vanuit Kampen is de verbinding met het landelijk gebied altijd voelbaar.
- **De twee stadsentrees van Kampen** | Initiatieven moeten respectvol en zorgvuldig verder bouwen aan de betekenis van het historische stadsfront aan het water.

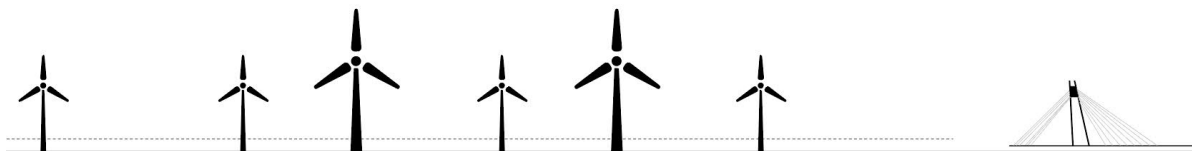
Ten aanzien van windturbines staat in de concept omgevingsvisie benoemd, dat:

- de grote zichtbaarheid van grotere turbines (100 tot 120m ashoogte) pleit voor concentratie van molens;
- het voor de hand ligt om ontwikkeling van windenergie te koppelen aan de transformerende west- en zuidzijde van de stad, de kant waar de grootste bedrijventerreinen zijn gevestigd waar al enkele windturbines staan;
- het geen solitaire windturbines mogen zijn, behoudens op industrieterreinen.

4 Impact windturbines op het landschap

In dit deel van de notitie beschrijven we de impact van de beoogde windturbines op het landschap, aan de hand van de kenmerken en kwaliteiten zoals beschreven in het vorige hoofdstuk. Hierbij hanteren we de drie landschappelijke eenheden zoals benoemd in H1: het Kampereiland, Kampen aan de IJssel en Grafhorst als historische plaats in het rivieren-/oeverwalontginningslandschap.

Voor het begrip van de impact van de nieuwe turbines is het relevant om begrip te hebben van de hoogtes van zowel de bestaande als de nieuwe windturbines, ook in relatie tot omringende hoge (gebiedsvreemde) elementen in het landschap. Onderstaand schema laat de verhoudingen in hoogte zien tussen deze elementen. Hierbij zijn globaal de onderlinge afstanden aangehouden gezien vanaf de kant van de IJssel. De nieuwe windturbines zijn weergegeven in hun maximale omvang, zijnde ashoogte 135m en rotordiameter 140 m. De bestaande turbines hebben een ashoogte van 98 m en een rotordiameter van 82m. De pilon van de IJsselbrug in de N50 heeft een hoogte van 110 m.

Schematische weergave onderlinge verhoudingen, gezien vanaf de IJssel

Hoe deze hoogtes beleefd worden, hangt af van de kijkrichting vanuit het omringende landschap en de afstand tot de turbines. In onderstaande beoordeling zijn daarvoor steeds visualisaties opgenomen, die integraal zijn opgenomen in de bijlage bij deze notitie.

Vanuit de RES West-Overijssel is het voor dit project relevante uitgangspunt, aansluiting bij gebiedsspecifieke kenmerken en het combineren van opgaven / meervoudig ruimtegebruik. Dit is verweven in de gebiedskenmerken zoals benoemd in de provinciale catalogus gebiedskenmerken en in de gebiedskarakteristieken zoals opgenomen in de gemeentelijke concept omgevingsvisie. De beoordeling hieronder is daarom gestoeld op de uitgangspunten zoals benoemd in die twee documenten.

Onderstaande tabel is een samenvatting van die beoordeling, die onder de tabel tekstueel is toegelicht per aspect.

	Kampereiland	Kampen aan de IJssel	Grafhorst
Catalogus Gebiedskenmerken provincie Overijssel			
1. open karakter bewaren	neutraal	neutraal	neutraal
2. contrasten bewaren, nieuwe bebouwing bouwt voort op bestaande structuur	neutraal	neutraal	neutraal
3. karakteristiek waterfront behouden (en benutten)	neutraal	neutraal	neutraal
4. eigen identiteit dorpen behouden, voortbouwen op structuur en ligging aan het landschap	neutraal	neutraal	neutraal
Omgevingsvisie gemeente Kampen (concept)			
5. herkenbaar buitengebied	neutraal	neutraal	neutraal
6. groen, verweving stad en landschap	neutraal	negatief	neutraal
7. respect voor het waterfront en de twee stadentrees	neutraal	neutraal	neutraal

- neutraal (nieuwe windturbines hebben niet of nauwelijks effect op dit aspect)
- negatief (nieuwe windturbines hebben een negatief effect op dit aspect)
- niet van toepassing (op desbetreffende landschappelijke eenheid)

1. Open karakter bewaren

Dit uitgangspunt is genoemd voor het zeekleigebied en is daarmee van toepassing op met name het Kampereiland, waar nog sprake is van weidse vergezichten. Dit sluit ook aan bij kwaliteitsambitie 7 uit de Catalogus, waarin de ambitie is om sterke ruimtelijke identiteiten in te zetten als merken voor Overijssel. Het Kampereiland is één van die ruimtelijke identiteiten, met de openheid met daarbinnen de beplante erven als belangrijkste karakteristiek.

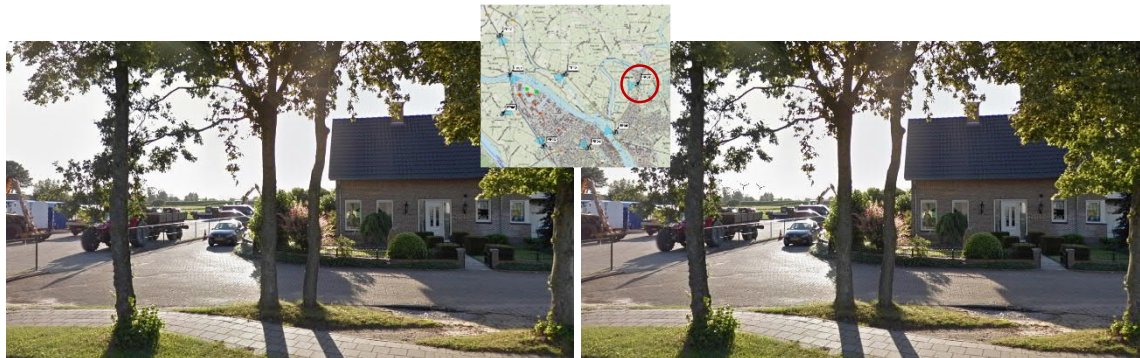
De twee beoogde windturbines vormen twee nieuwe elementen aan de horizon van dit landschap. Onderstaande visualisatie (FP07) laat zien, dat de impact daarvan zeer beperkt is, met name omdat er al vier windturbines aanwezig zijn. De twee nieuwe molens gaan in dit beeld onderdeel uitmaken van het cluster molens.

Bestaande situatie

Visualisatie

Voor Grafhorst geldt, dat met name het contrast tussen het dorp (dijk en aanpalende bebouwing) met het open landschap relevant is. Ook hier geldt, dat de beoogde molens onderdeel uit gaan maken van de horizon en daar als het ware opgaan in de bestaande cluster molens, zie visualisatie (FP08):

Bestaande situatie

Visualisatie

Een specifiek aspect binnen de openheid en beleefbaarheid van het Kampereiland is donkerte. De ambitie is om donkerte op het Kampereiland te behouden en waar mogelijk zelfs te versterken. Vanwege de hoogte van de nieuwe turbines (tiphoogte boven de 150 meter), is het verplicht om verlichting op de windturbines aan te brengen ten behoeve van de luchtvaart. Deze zogenaamde puntbronnen (lichtbronnen zonder uitstraling) zijn 's nachts weliswaar zichtbaar maar hebben geen invloed op de duisternis. De impact op de beleving van duisternis is daarbij beperkt aangezien de turbines op een bestaand bedrijventerrein komen, waarbij al sprake is van lichtvervuiling door de daar aanwezige bedrijven en de N50. Door deze bestaande lichtvervuiling is de mate van impact op duisternis verwaarloosbaar.

2. Contrasten bewaren, nieuwe bebouwing bouwt voort op bestaande structuur

Dit uitgangspunt (binnen de laag van het agrarisch cultuurlandschap) heeft betrekking op het zeeleilandschap, zijnde het Kampereiland, en op het rivierenlandschap, zijnde Kampen aan de IJssel. Voor Kampereiland is hierboven al inzichtelijk gemaakt dat de openheid niet wordt aangetast. Er is geen sprake van bebouwing in het gebied van Kampereiland.

Voor Kampen aan de IJssel geldt, dat de windturbines binnen de bestaande stedelijke omgeving worden gebouwd. Dat wil zeggen, binnen de bestaande bebouwde omgeving van het bedrijventerrein en aansluitend op de bestaande cluster van 4 windturbines op dat terrein. Daarmee wordt het uitgangspunt 'voortbouwen op bestaande structuur' gerespecteerd, zichtbaar in onderstaande visualisatie (FP03).

Bestaande situatie

Visualisatie

3. Karakteristiek waterfront behouden (en benutten)

Binnen de stedelijke laag is het belangrijk dat het waterfront van Kampen behouden blijft. Onderstaande visualisatie laat zien dat de plaatsing van twee nieuwe windturbines nauwelijks effect heeft op het huidige beeld van het waterfront, gezien vanaf de Frieseweg aan de rand van IJsselmuiden. Ook vanuit dit perspectief gaan de nieuwe molens onderdeel uitmaken van het al bestaande cluster.

Bestaande situatie

Visualisatie

4. Eigen identiteit dorpen behouden, voortbouwen op structuur en ligging aan het landschap

Binnen de stedelijke laag wordt ook waarde gegeven aan de identiteit en karakteristieken van de dorpen. Voor Grafhorst betekent dit het specifieke karakter van een dijkdorp, gelegen langs de rand van het rivierenlandschap. Aan de structuur of ligging van Grafhorst aan sich verandert niks door de realisatie van twee nieuwe windturbines. Wel verandert het zicht van de horizon vanuit dit dorp, zie hiervoor punt 1 (open karakter bewaren).

5. Herkenbaar buitengebied

De landschappelijke openheid van het Kampereiland dient behouden te blijven. Dit aspect komt ook terug onder punt 1 (open karakter bewaren) van de Catalogus Gebiedskenmerken. Zoals daar beschreven, is de impact van de nieuwe windturbines op deze openheid minimaal.

Onder herkenbaar buitengebied valt ook het behouden en versterken van de gebiedskarakteristieken van het kleinschalige en dynamische rivierenlandschap van de IJssel, inclusief uiterwaarden, oeverwallen en dijkdorpen.

Dit komt overeen met punt 1 (open karakter) en punt 4 (eigen identiteit) zoals hierboven beschreven en verbeeld. Ook hiervoor geldt dus in dit geval dat de impact van de nieuwe windturbines verwaarloosbaar is.

6. Groen, verweving stad en landschap

Gemeente Kampen heeft als uitgangspunt, dat vanuit de stad Kampen de verbinding met het landelijk gebied altijd voelbaar moet zijn en dat groen vanuit elk dorp, elke wijk en elke buurt op loopafstand aanwezig is. De aanwezigheid van het groen en het landschap op zich wijzigt niet door realisatie van twee windturbines.

Voelbaarheid van het landelijk gebied heeft echter ook te maken met de visuele relaties tussen dorp, stad en omringend landschap. Vanuit de kleinere kernen rondom de stad Kampen, zoals Grafhorst, is de stad Kampen zichtbaar als silhouet aan de horizon van het open landschap. De nieuwe windturbines gaan onderdeel uitmaken van dat silhouet. Zoals eerder beschreven, is de visueel-ruimtelijke impact hiervan op grotere afstand beperkt, omdat de nieuwe turbines zich voegen in het al aanwezige cluster van vier turbines.

Gezien vanaf de Frieseweg ter hoogte van Kampereiland (FP02), is de ruimtelijke impact van de nieuwe turbines groter. Omdat de afstand tot de nieuwe turbines hier kleiner is, zijn ze nadrukkelijker aanwezig in het beeld van het waterfront van Kampen. Om die reden is de beoordeling van de impact op dit aspect (groen, verweving stad en landschap) negatief. Daarbij dient opgemerkt te worden, dat deze beoordeling geldt voor die gebieden, waar de nieuwe turbines van dichterbij beleefd wordt.

Bestaande situatie

Visualisatie

7. Respect voor het waterfront en de twee stadsentrees

Gemeente Kampen stelt in haar (concept) omgevingsvisie dat initiatieven in en rond Kampen respectvol en zorgvuldig verder moeten bouwen aan de betekenis van het historische stadsfront aan het water, als zijnde de historische stadsentree aan de IJssel. Zoals beschreven onder punt 3 hierboven, is de impact van de beoogde turbines op het waterfront en de beleving daarvan minimaal.

De tweede stadsentree ligt aan de zuidwestzijde van de stad, een gebied dat volop in ontwikkeling is. Deze entree wordt op een logische manier met de rest van de stad verbonden, onder andere via infrastructuur, waarvan de Europa-allee een belangrijke route is. Onderstaande visualisatie (FP04) geeft een beeld vanaf de Europa-allee, ter plaatse van de rotonde met de Flevoweg. Zichtbaar is, dat vanaf deze locatie de turbines ervaren worden als 2 extra elementen 'op de achtergrond', die onderdeel uitmaken van het cluster van bestaande windturbines. Ook hiervan beoordelen wij de ruimtelijke impact als aanvaardbaar.

4.1 Conclusie

Bovenstaande analyse levert de conclusie op dat het realiseren van 2 nieuwe windturbines op de beoogde locaties op de IJssel DeltaTerminal en de RWZI beperkte impact heeft op het landschap. De belangrijkste reden hiervoor is, dat de nieuwe turbines visueel onderdeel uit gaan maken van het bestaande cluster van vier turbines.

Voor het landschap is de beleving vanaf grotere afstand van belang: de turbines als elementen aan de horizon. De horizon van het Kampereiland met haar karakteristieke openheid en de horizon van het rivieren- en oeverwallenlandschap, met het karakteristieke contrast tussen het dijkdorp Grafhorst en de openheid van de rivier en uiterwaarden.

Hoewel de nieuwe turbines groter zijn van formaat dan de bestaande, is dit verschil op grotere afstand nauwelijks waarneembaar. Uit de gemaakte visualisaties blijkt dat vanaf het open omringende landschap de nieuwe turbines nauwelijks extra impact hebben en inderdaad opgaan in het bestaande cluster van turbines.

Het plan betreft de realisatie van 2 nieuwe windturbines door 2 verschillende initiatiefnemers. De meest oostelijke is een initiatief van WDO Delta en de meest westelijke een initiatief van IJsseldelta Wind. De twee initiatieven komen samen in één plan, maar de uiteindelijke vergunningaanvraag zal afzonderlijk van elkaar worden ingediend. Hierdoor bestaat een geringe kans dat in plaats van 2, uiteindelijk maar 1 windturbine wordt gerealiseerd. Per saldo heeft dit geen consequenties voor de landschappelijke beoordeling, bij het realiseren van één of twee nieuwe windturbine(s) is er sprake van beperkte impact op het landschap.

Verantwoording

Titel	Landschappelijke analyse en beoordeling impact nieuwe windturbines Kampen
Projectnummer	51000573 / 51000573 / 361837
Referentienummer	NL21-648800269-10382
Revisie	D01
Datum	19-11-2021

Auteur	X
E-mailadres	X

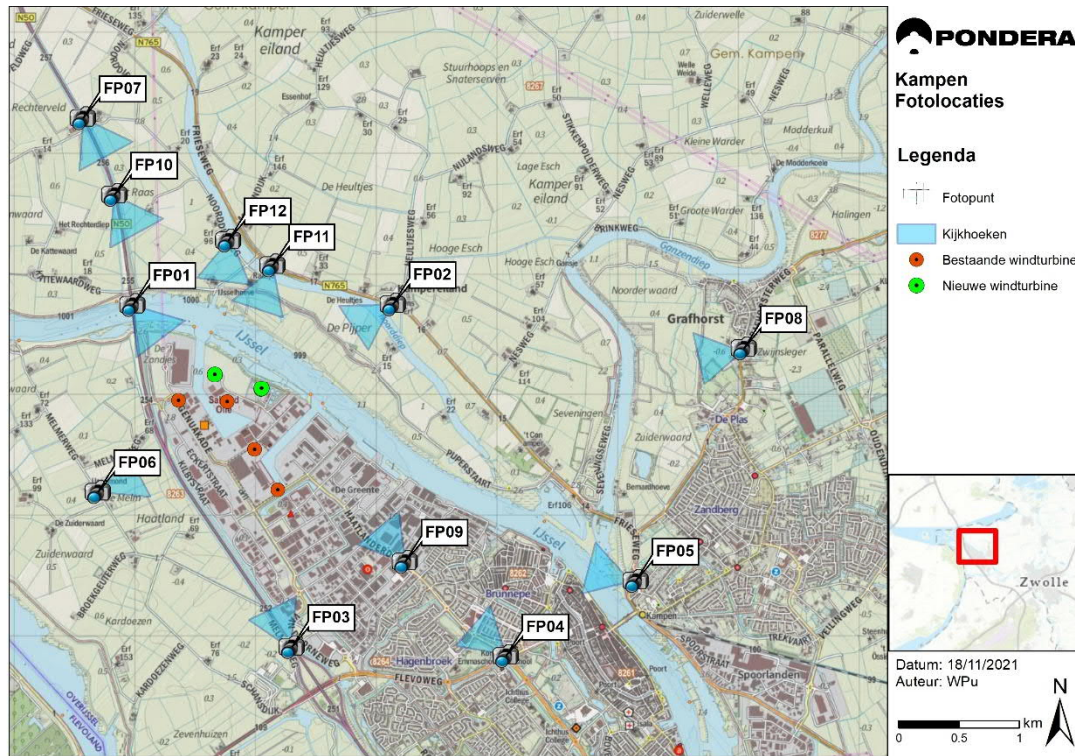
Goedgekeurd door	X
------------------	---

Paraaf goedgekeurd

Bijlage 1 Visualisaties

Locaties visualisaties:

Op de volgende pagina's is steeds per locatie de huidige situatie met daaronder de visualisatie van de situatie met twee nieuwe windturbines weergegeven. De visualisaties zijn als volgt gegenereerd:

- Ashoogte windturbine 135 m;
- Rotordiameter windturbine 140 m;
- Windturbintype Enercon E-141;
- Alle foto's zijn bewerkingen van Streetview-panorama's, gemaakt aan de hand van de Windplanner;
- Horizontale beeldhoek is 65 graden op alle foto's, zodat een waarheidsgetrouwe weergave ontstaat.

FP01 | Eilandbrug (N50)

FP02 | Kampereiland

FP03 | Afrit 32 (N50)

FP04 | Rotonde Europa-allee

FP05 | Frieseweg

FP06 | Melmerweg (ten westen van N50)

FP07 | N50

FP08 | Grafhorsterweg

FP09 | Reigerweg Kampen

FP10 | N50

FP11 | Frieseweg (Prins-Steenbeek)

FP12 | Noorddiepweg

